

9. Sınıf Türk Dili ve Edebiyatı 2. Dönem 1. Yazılı

OSMAN SARI

Video Çözüm

1- Aşağıdaki metni okuyunuz.

Küçük Prens, bir gün büyüklerin dünyasına baktığında onların sayıları ne kadar çok sevdiğini fark etti. Onlara yeni bir arkadaşın söz açtınız mı, hiçbir zaman işin özüne dair soru sormazlar. 'Sesi nasıl?' 'Hangi oyunları sever?' 'Kelebek koleksiyonu var mı?' diye merak etmezler. Onlar sadece şunu sorarlar: 'Kaç yaşında?' 'Kaç kardeşi var?' 'Babası kaç para kazanıyor?' Ancak bu sayılarla o kişiyi tanıdıklarını sanırlar."

(Antoine de Saint-Exupéry, Küçük Prens)

A) Metinde sunulan karşılaştırmalı unsurlardan hareketle yazarın okura iletmek istediği temel mesajı açıklayınız.

B) Yazarda karşılık bulan duygu ve düşüncelerin hangi zıt kavramlar üzerinden somut hale getirildiğini belirtiniz.

C) Metinde kurgulanan bu zıtlıkların, anlatımın etkileyciliğini ve iletinin kavranmasını nasıl sağladığını değerlendiriniz.

9. Sınıf Türk Dili ve Edebiyatı
2. Dönem 1. Yazılı
OSMAN SARI

2- Aşağıdaki metni okuyunuz.

"Anadolu'nun bu ücra köşesinde, kerpiç duvarlı evlerin arasından süzülüp giderken vakit akşama yaklaşıyordu. Göz alabildiğine uzanan sarı bozkır, yerini yavaş yavaş mor dağların gölgesine bırakıyordu. Yol boyunca dizili cılız kavak ağaçları, rüzgârın hafif dokunuşuyla insana hüzünlü bir türkü fısıldar gibiydi. Bu küçük kasabanın tozlu yollarında ilerledikçe, insanların yüzündeki o derin çizgilerin her birinde ayrı bir hikâye, ayrı bir sabır gizli olduğunu görüyordunuz. Şehrin gürültüsünden ve beton yığınlarından sonra bu sessizlik, ruhu hem dinlendiriyor hem de bilinmeyen bir zamana yolculuğa çıkarıyordu."

(Reşat Nuri Güntekin, Anadolu Notları)

a) Yazarın bu metni yazma amacını yazınız.

b) Metnin türünü ve bu türün iki özelliğini metinden hareketle yazınız.

9. Sınıf Türk Dili ve Edebiyatı 2. Dönem 1. Yazılı OSMAN SARI

3- Aşağıdaki metinleri okuyunuz.

I. Metin

Frankfurt'un dar sokaklarında yürürken binaların dikliği insanı ezer gibi oluyor. Her pencerenin önünde, sanki birer göz varmış gibi sokağı süzüyorlar. Main Nehri, şehrin ortasından ağır bir gümüş şerit gibi akıp gidiyor. Köprülerin üzerinden geçen insanların yüzlerinde, kuzeyin o soğuk ve mesafeli ciddiyeti kazınmış. Burada akşamlar, sanki bir tiyatro perdesinin yavaşça inmesi gibi hüznle çöküyor şehre. Her şey bir düzen içinde ama bu düzenin içinde ruhu ürperten bir yabancılik var.

(Ahmet Haşim, Frankfurt Seyahatnamesi)

II. Metin

İskele kahvesinin önünde üç-dört balıkçı, ağlarını onarıyordu. Gökyüzü bulanık, deniz ise ölü bir balık karnı gibi bembeyazdı. İçlerinden biri, elindeki iğneyi havada durdurup uzaklara, ufuk çizgisine baktı. Hiç konuşmuyorlardı, sadece ağların sürtünme sesi ve uzaktan gelen vapur düdüğü duyuluyordu. Bu adamların sessizliği, sadece bir alışkanlık değil, denize duyulan derin bir saygının sonucuydu. Akşamın serinliği çökerken, her biri kendi içindeki fırtınayla sessizce vedalaşır gibiydi.

(Sait Faik Abasıyanık, Mahalle Kahvesi)

Bu metinleri dil ve anlatım özellikleri yönünden mukayese ederek saptadığınız üç farkı yazınız.

9. Sınıf Türk Dili ve Edebiyatı
2. Dönem 1. Yazılı
OSMAN SARI

4-

Aşağıdaki metni okuyunuz.

SARI EŞEK

Koca Ali, hayatında kimseye eyvallah etmemiş bir adamdı. Gece gündüz demez, demir döverdi. Bir gün zengin bir tüccar dükkânına gelip siparişini vaktinden önce bitirmesi için önüne bir kese altın fırlattı. Ali, kızgın demiri örsün üzerine bırakıp adama baktı. Altınlara elini bile sürmedi. "Benim vaktim satılık değil, sanatım satılıktır," dedi. Tüccar şaşırılmıştı, "Parasıyla değil mi, herkes bu iş için can atar!" diye üsteledi. Ali, kerpeteni masaya sertçe bıraktı: "Senin parana benim dükkânımda yer yok, var git işini başka yerde gör. Sanat, paranın kölesi olamaz." Tüccar söylene söylene çıkarken Ali, hiçbir şey olmamış gibi işinin başına döndü, nasırlı elleriyle demire şekil vermeye devam etti. Onun için önemli olan usta yadigârı bu dükkânda, dürüstçe çalışmaktı.

(Ömer Seyfettin - Benzer Üslup)

a) Hikâyedeki söz ve davranışlarından hareketle ana karakterin kişilik özelliklerini analiz ediniz.

b) Metindeki iki farklı karakter arasındaki temel çatışmayı belirleyerek bu durumun olay akışına etkisini yazınız.

9. Sınıf Türk Dili ve Edebiyatı
2. Dönem 1. Yazılı
OSMAN SARI

5- Aşağıdaki şiiri okuyunuz.

Birin bilir binin bilmez
Bu dünya kimseye kalmaz
Yâr ismini desem olmaz
Düşer dillere dillere
(Karacaoğlan)

a) Şiirde yer alan "kalmaz" ve "olmaz" kelimelerindeki ses benzerliklerinin şiirin ahengi üzerindeki etkisini belirleyiniz.

Bu kelimelerdeki ek ve ses benzerlikleri şiirdeki ritmi artırmıştır. Bunun yanında ses uyumu sağlanmıştır. Bu durum, şiirin şiir olmasını sağlayan özelliklerin başında gelir. Diğer yandan günyanın geçiciliği gibi temel duygular zihinde daha vurgulu olarak yer edinir.

b) Şiirin ölçüsünü, kafiye örgüsünü, ilk üç dizenin kafiye ve rediflerini yazınız.

Ölçü: 8'li hece ölçüsü kullanılmıştır.

Kafiye Örgüsü: aaab şeklindedir.

Metindeki işaretlemelerden hareketle redif ve yarım kafiye bulunmaktadır.

9. Sınıf Türk Dili ve Edebiyatı 2. Dönem 1. Yazılı OSMAN SARI

6- Aşağıdaki şiiri okuyunuz.

SEVGİLERDE

Sevgileri yarınlara bıraktınız
Çekingen, tutuk, saygılı.
Bütün yakınlarınız
Sizi yanlış tanıdı.

Bitmeyen işler kapladı da yerinizi
Boşuna telâşlar içinde
Bir gün dilediğinizce
Yaşamak elinizde değildi.

(Behçet Necatigil)

"Sevgilerde" şiirinde yansıtılan modern insanın "zaman yetmezliği ve erteleme" sorunu ile geçmişin "paylaşımçı ve samimi" hayatını karşılaştırınız. Günlük telaşlar ve insani bağların zayıflamasını konu alan yönergeye uygun bir şiir yazınız.

- Şiirinizde iş hayatının/günlük koşuşturmanın getirdiği duygusal uzaklaşma ile gerçek sevgi bağları arasındaki farkı yansıtınız.
- Şiirinizde "yarın, telaş, ekran, duvar, saat" anahtar kelimelerine yer veriniz.
- Şiirinizi iki dörtlükten oluşacak şekilde yazınız.